

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for det forebyggende arbejde i familier, med det formål at nedbringe antallet af anbringelser af børn og unge uden for hjemmet. Planen skal forelægges Inatsisartut inden udgangen af juli 2022.

(Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut)

(1. behandling)

Demokraatit takker forslagsstiller for at sætte fokus på dette vigtige og ømtålelige emne. Det er korrekt, at vi som politikere skal sikre de rette rammer for, at børnefamilierne trives så godt i vores samfund, at det ikke bliver nødvendigt at anbringe et barn uden for hjemmet. En anbringelse må og skal være allersidste udvej. Men det handler også om at finde ind til barnets tarv i hver enkelt sag. For det er ganske rigtigt, at nogle børn har bedst af at komme væk hjemmefra.

Heldigvis er vi blevet bedre til at italesætte forebyggelse. I den forbindelse er det vigtigt, at vi husker os selv på at evaluere tidligere igangsatte indsatse og initiativer på området, så vi hele tiden er ajour med, hvor vi er på vej hen. Er vi stadigvæk på rette vej med vores vedtagne strategier for omsorgssvigt? Med vores Killiliisa, Inuuneritta III og Paarisas øvrige projekter?

For det skal aldrig være en forretning, og derved en højere udgift for det offentlige, at sårbare børn og familier bruges som midler til at drive kommerciel forretning, når også private udbydere går ind og byder på opgaverne. Lad det være sagt med det samme; Demokraatit kan godt lide et frit konkurrencemarked, så befolkningen har et frit valg og et bredere udvalg. Dog er der noget etisk og moralsk forkert i, at det private løser en opgave for det offentlige angående sårbare børn og familier, som det offentlige burde kunne håndtere ud fra den ramme man selv har sat sig for. Kvaliteten skal derfor afgøre, hvorvidt det er moralsk og etisk forsvarligt. Derfor må vi også evaluere på både MANU, Allorfik, Alliaq, de nyetablerede 16 anbefalinger i forbindelse med samarbejdet med den danske stat, og i relation til forældres omsorgssvigt af børn mv., som direkte forvaltes af det offentlige, og som har med vores sårbare medborgere at gøre.

Målet skal hele tiden være at sikre trivsel blandt vores børn og unge igennem professionelt håndterede anbringelser. Desværre er der jo meget, som tyder på, at der er brug for forbedring. En rapport foretaget af VIVE i juni 2020, som handler om kortlægning af døgninstitutionsområdet i Grønland konkluderer:

”De børn, der bor på Selvstyrets døgninstitutioner, har flere vanskeligheder med trivsel og adfærd end dem på de selvejende og kommunale institutioner. De fleste selvejende institutioner har tilstrækkelige ressourcer og tilfredsstillende pædagogisk kvalitet, men prisen er relativt høj i forhold til børnenes udfordringer. Sådan

lyder et par af resultaterne fra VIVEs omfattende undersøgelse af det grønlandske døgninstitutionsområde, der også peger på samarbejdsvanskeligheder blandt området aktører.”¹

Rapporten fremhæver her nogle opmærksomhedspunkter, som meget vel kan anvendes i det videre arbejde med henblik på at forbedre serviceniveauet. I rapporten fremhæves den gennemsnitlige døgnpris på 2.775 kroner pr. barn, hvilket svarer til en årlig udgift på 327 millioner kroner for det offentlige for at have anbragt ca. 325 børn og unge.

Noget tyder på, at antallet af institutioner ikke kommer til at falde - tværtimod. Alene den økonomiske situation vidner om, at vi må tage fat, og fremhævelsen af Børnetalsmandens beretninger - børnenes stemmer - gør det endnu vigtigere, at vi alle sammen kan blive enige om at gøre meget mere for at forbedre børnefamiliernes tarv for at beskytte landets børn.

En væsentlig ting jeg bider mærke i er, at systemet, herunder bureaukratiet. oftest spænder ben for et forbedret samarbejde. Derfor må vi også evaluere, hvorvidt den bureaukratiske og lovgivningsmæssige ramme er den bedst tænkelige i vores grønlandske kontekst. Det skal ikke være sådan, at vi spænder ben for os selv og slet ikke, at vi spænder ben for vores borgere, som har brug for hjælp i deres nødsituation. Da må systemet og bureaukratiet gøres mere smidigt og fleksibelt og tilpasses behovet.

Det gør mig rørt og glad, at vi her i salen i højere grad stiller spørgsmål ved vores kriminallov. Vi er alle enige om, at den ikke er god og ”streng” nok i forhold til hvad vi mener gerningsmændene skal straffes for, når de begår overgreb på vores børn. Ofte er gerningsmændene og de mennesker, som gør hinanden sårbare, i relation med hinanden, hvorfor en stor del af forebyggelsen skal tilrettes der. Den del har vi også fået italesat her i salen tidligere på ugen. Derfor vil forslaget her også kredse om at bryde den negative sociale arv og gøre op med disse mønstre, som i sidste ende vil være en aflastning for døgninstitutionerne og betyde en minimering af antallet af anbringelser. Forslagsstillerens forslag er derfor et forslag, som ikke alene er en opgave for Naalakkersuisut, men et forslag, som kræver en massiv mobilisering af civilsamfundet igennem bevidsthed om omsorgssvigt.

Jeg kan ikke lade være med her at nævne en kvindelig studerende på Ilisimatusarfik, Bonnie Jensen, som forsvarede sin PhD den 7. maj 2021². Hendes fremlæggelse gjorde et meget stort indtryk på mig. Det er veldokumenteret, at anbragte børn klarer sig dårligere end børn, der ikke har været anbragt samt at anbringelser i stort omfang øger sandsynligheden for negative livssituationer som voksen. Undersøgelsen har derfor en betydelig samfundsmæssig relevans. Analysens resultater peger overordnet på tre ting:

1. Børnene ved som regel ikke, hvorfor de er anbragt, hvor længe de skal være anbragt eller hvor længe de kan blive boende der, hvor de bor.
2. Børnene udtrykker ønsker om mere engagerede medarbejdere på institutionerne.

---

¹ <https://www.vive.dk/da/udgivelser/kortlaegning-af-doeninstitutionsomraadet-i-groenland-15004/>

² <https://da.uni.gl/nyheder/juni/bonnie-jensens-phd-forsvar.aspx>

3. Børnene savner deres familier meget - ikke mindst fordi de oftest bliver anbragt langt væk fra hjemmet og derfor kun har mulighed for at se familien få gange om året.

Døgnanbringelser uden for hjemmet har store konsekvenser for børnene og er en særdeles indgribende foranstaltning for barnet såvel som for resten af familien. Undersøgelsens overordnede anbefaling er derfor i højere grad end i dag at inddrage barnet i sin egen anbringelse både før, under og efter anbringelsen.

Derfor mener vi fra Demokraatit, at der er alt mulig grund til både at evaluere de igangværende indsatser, "sadle om" og sætte kursen mod et land med bedre børnevelfærd, en sundere familiestruktur og et stærkere samfund.

Med disse ord vil vi ønske Familie- og Sundhedsudvalget god arbejdslyst og håber, at man vil inddrage al relevant viden, så vi sammen kan udarbejde den bedst tænkelige løsning for vores børn og unge. Vi foretrækker det oprindelige forslag frem for Naalakkersuisuts ændringsforslag, idet forslagsstillers ønske vil give samtlige partier i Inatsisartut mulighed for at være i besiddelse af en plan inden Efterårssamlingen 2022.